

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับ
มัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**FACTORS AFFECTING STUDENT QUALITIES IN WORLD-CLASS
STANDARD SECONDARY SCHOOLS IN NORTHEASTERN PART**

ไอศูรย์ปิยธร จุฑาธรรม*

ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ ราชบัณฑิต**

ดร.ไพศาล หวังพานิช***

ดร.สงวนพงศ์ ขวนขม****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน 3) เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 73 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้ตอบแบบถามในแต่ละโรงเรียนมี 9 คน เป็นผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 3 คน และนักเรียน 3 คน รวมเป็นผู้บริหาร 219 คน ครู 219 และนักเรียน 219 คน รวมทั้งสิ้น 657 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ใช้วัดตัวแปรของการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และตรวจสอบความตรงโมเดลเชิงโครงสร้าง และความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ นักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสื่อสารได้อย่างน้อย สองภาษา ด้านล้ำหน้าความคิด ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก นักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และคุณภาพนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณภาพผู้บริหาร (QA) คุณภาพครู (QT) การบริหาร ระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพนักเรียน(QS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*ศษ.ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

**ศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

***รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

****อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3. โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) คุณภาพผู้บริหาร (QA) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนโดยผ่านคุณภาพครู (QT) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) 2) คุณภาพครู (QT) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน(QS) และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) 3) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) ส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียน (QS) โดยผ่านโรงเรียนคุณภาพ (QSH) 4) โรงเรียนคุณภาพ (QSH) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน (QS) และปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร (QA) คุณภาพครู (QT) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพนักเรียน (QS) ได้ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : คุณภาพนักเรียน, โรงเรียนมาตรฐานสากล

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the level of student qualities 2) study relationship between the factors affecting student qualities 3) construct causal relationship model of factors affecting student qualities in world-class standard secondary schools in the northeastern part The target schools were 92 schools. The research subjects were selected based on Krejcie & Morgan's table. The minimum research subjects were 73 schools. Simple-random sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire to evaluate the dependent variable, 1) smart 2) communicator 3) thinker 4) innovator 5) global citizenship. The independent variables were 1) administrator qualities 2) teacher qualities 3) quality system management 4) school qualities. The instrument was the researcher-constructed questionnaire. Data were analyzed by the computer with statistical package. The results revealed that :

1) The level of student qualities was in the high level in overall. The four aspects which were in the high level were communicator, thinker, innovator and global citizenship. The aspect which was in the moderate level was smart. The student qualities had moderate variation in overall and by aspects.

2) Concerning factors affecting student qualities in relation to administrator qualities, it was found that the administrator qualities directly and positively influenced on 58 percent of student qualities at the significant level of 0.01. While teacher qualities, quality system management and school quality factors indirectly and positively influenced on 51 percent of student qualities at the significant level of 0.01.

3) Regarding the causal relationship model of factors affecting student qualities, it was found that administrator quality factor directly influenced on student qualities. While teacher qualities and quality system management factors directly and positively influenced on student qualities.

Keywords : Students Quality, World Class Standards School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2545-2554) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ให้มีการพัฒนาไปสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society)” โดยกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับสังคมประชาคมโลกบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันทั้งความรู้ความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ และการร่วมมือกับประชาคมโลก ในปี พ.ศ. 2551 สถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการศึกษา IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับรวม 55 ประเทศ และประเทศไทยมีดัชนีด้านสมรรถนะภาพรวมด้านการศึกษาคืออันดับที่ 43 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาปรากฏให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมได้คะแนนต่ำมีโรงเรียนที่ประเมินแล้วไม่ได้เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดมีถึงร้อยละ 65 และสิ่งที่เป็นปัญหาที่สำคัญคือ ขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศด้านคุณภาพการศึกษา รวมทั้งคุณภาพของนักเรียน ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรณ์ญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่ไม่ปรากฏให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมอยากเห็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษาที่มีการบริหารระบบคุณภาพ สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนรู้ภาษายุคดิจิทัล ความสามารถในการสื่อสาร มีความคิดในการประดิษฐ์ และสร้างสรรค์งาน สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนคือ มีคุณภาพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมือง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการพัฒนาตนเอง และทักษะการทำงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการพัฒนาโรงเรียนมุ่งสู่มาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่เสนอนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ และทุกประเภทของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จ

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะนำไปสู่ผลผลิตคือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาที่เป็นสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) จึงได้ขับเคลื่อนการพัฒนาระดับโรงเรียนที่มีความพร้อมสู่มาตรฐานสากล และมีการเตรียมความพร้อมที่จะสร้างประชาคมอาเซียนให้ประเทศไทยเป็น Education Hub

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) พัฒนาระดับคุณภาพจัดการเรียนการสอนและการจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสากล เป็นการต่อยอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นมาตรฐานการศึกษาชาติ (เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโดย สมศ. ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 โดยภาพรวม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นพื้นฐานทั้งสองมาตรฐานเหมือนกัน คือ การจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO โดยในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศได้มีการพัฒนา และใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ Learn to know, Learn to be, Learn to do เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในฐานะพลเมืองของชาติ และ Learn to live together เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลโลก มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทย ที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2544) สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548) Yukl (2002) ได้นิยามความหมายที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำต่างๆ ว่าภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตามเพื่อจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้ ผู้นำต้องมีคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคลที่สามารถชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากัน

ไปสู่จุดหมายที่ตั้งใจ เพื่อจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่าง เต็มใจ และสร้างความสัมพันธ์ต่างๆ ในกลุ่มหรือองค์การ Zaccaro & Banks (2004) Dennis & Bocarnea (2005) ได้ศึกษาการแสดงผลออกของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ไว้ว่าจะต้องมี 1) การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulating) 2) การเผยแพร่ วิสัยทัศน์ (Articulating) และ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่ สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ (Implementing) และ จิตติมา วรณศรี (2550) ได้อธิบายความหมายการสื่อสาร เป็นกระบวนการ รับส่งข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือ ที่ประกอบด้วย ทักษะ การสื่อสาร ช่องทางการสื่อสาร และรูปแบบการสื่อสาร ซึ่ง ต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ดี เหมาะสม และใช้กระบวนการ ในการสื่อสารที่รวดเร็ว นำเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ ทอมป์สัน (Thompson, 2005) นิยามไว้ว่า การเป็นแบบอย่าง ที่ดี เป็นการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้าน การแสดงออกด้านความอบอุ่น และการให้ ความสนใจ

ในการปฏิบัติงานที่จะสามารถทำให้องค์กร ประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ บุคลากรในองค์กร ต้องมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) ได้อธิบายการปฏิบัติงานของข้าราชการ เป็นการประเมิน ความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติตามวิธีการที่องค์กรกำหนด และมีการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่ กำหนดไว้ ในเกณฑ์มาตรฐานผลงานที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ได้กำหนดแผนปฏิบัติงานร่วมกัน การปฏิบัติงานของ บุคลากรสามารถที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ หลายด้านด้วยกัน เช่น ด้านปริมาณด้านคุณภาพ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน มาตรฐาน การปฏิบัติงานบางอย่างก็วัดได้ในเชิงปริมาณ และ บางอย่างวัดได้ด้วยคุณภาพขององค์กร ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง กำหนดตามมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับ งานแต่ละประเภท ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน การปฏิบัติงานของครูผู้ที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทาง การศึกษาที่ต้องปฏิบัติ ให้เกิดผลตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งครูเองต้องมีการ ฝึกฝนทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่าง ต่อเนื่อง

การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้ศึกษาวิจัย ได้ศึกษาในมิติการนำองค์การของผู้บริหาร อีกมิติหนึ่ง คือ การบริหารระบบคุณภาพตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) ซึ่ง ความหมายและนิยามของคุณภาพได้มีนักวิชาการได้ อธิบายไว้อย่างกว้างขวางหลายมิติ ดังคำกล่าวของ Evans & Dean (2003) ซึ่งมีความเห็นว่า คุณภาพมี ความหมายในหลายมิติ เช่นคุณภาพของงาน (Quality of Work) คุณภาพของการบริการ (Quality of Service) คุณภาพ ของงานข้อมูล (Quality of Information) คุณภาพชีวิต (Quality of Life) โรงเรียนคุณภาพ เป็นโรงเรียนที่มี เป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและ ความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของ การศึกษา (อำรุง จันทวานิช, 2547) สำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553) ได้กำหนดปัจจัยพื้นฐาน โรงเรียนมาตรฐานสากล ในด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐาน สากล วัสดุอุปกรณ์สำนักงานที่มีระบบในการอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการมีสื่อเทคโนโลยีใน การสื่อสาร ที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนให้ มีคุณภาพ และการจัดการศึกษาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา ตอนปลาย (2553) ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนตามโครงการ โรงเรียนนำร่องสู่มาตรฐานสากล ดังนี้ 1) มีความเป็นเลิศ วิชาการ (Smart) 2) สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา (Communicator) 3) ล้ำหน้าความคิด (Thinker) 4) ผลิตงาน อย่างสร้างสรรค์ (Innovator) 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อ สังคมโลก (Global Citizenship) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญ ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และเป็นปัจจัย ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ในสังคมแห่งความรู้ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพนักเรียนโรงเรียน มาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อหาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 92 โรงเรียน **กลุ่มตัวอย่าง** ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 73 โรงเรียน (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553: 50) โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วัดตัวแปรของการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ที่เป็นแนวคิดของวอลท์ และบอเชลล์ (Waltz and Bausell, 1981 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ : 2555) การหาค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient : α) $\alpha = 0.94$ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ

มัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งครอบคลุมตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (C.V.) ค่าคะแนนต่ำสุด (Min) ค่าคะแนนสูงสุด (Max)

2) วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทุกตัวกับตัวแปรตามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อการวิเคราะห์หาเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (Path Analysis) ที่ใช้ในการศึกษาทำการวิเคราะห์ตรวจสอบ ความตรงของโมเดล (Validation of the Model) 1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) 2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) 3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) 4) ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) 5) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ซึ่งทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพปานกลาง คุณภาพนักเรียนด้านสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา ด้านล้าหน้าความคิด ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และด้านร่วมกันรับผิดชอบ ต่อสังคมโลก นักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพมาก และคุณภาพนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณภาพผู้บริหาร (QA) คุณภาพครู (QT) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณภาพ

นักเรียน (QS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร ปัจจัยคุณภาพครู ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพ และปัจจัยโรงเรียนคุณภาพ ร่วมกันส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. โมเดลความสัมพันธ์ เชิงเส้น สำหรับการอธิบายคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณภาพผู้บริหาร (QA) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนโดยผ่านคุณภาพครู (QT) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คุณภาพครู (QT) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน (QS) และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การบริหารระบบคุณภาพ (QM) ส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียน (QS) โดยผ่านโรงเรียนคุณภาพ (QSH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โรงเรียนคุณภาพ (QSH) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน (QS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร (QA) คุณภาพครู (QT) การบริหารระบบคุณภาพ (QM) และโรงเรียนคุณภาพ (QSH) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพนักเรียน(QS) ได้ร้อยละ 65

อภิปรายผล

ผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ระดับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การวิจัย อาจเป็นเพราะว่าคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นได้ ด้วยการปฏิรูประบบที่สำคัญ 3 อย่างคือ (1) การปฏิรูปการเรียนรู้อิงผู้เรียน (2) การปฏิรูปการสอนของครูให้สามารถจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) ปฏิรูปการบริหารผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อิงผู้เรียนและการสอนของครู (รุ่ง แก้วแดง, 2544 : 108 - 110) ซึ่งสอดคล้องกับ สมาน อัครภูมิ (2551 :

304) พบว่า คุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะได้อาจมาจากหลายองค์ประกอบแต่ส่วนมากจะอยู่ที่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งจะสะท้อนได้ชัดที่คุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ การทำงานและชีวิต และเจตคติ โดยแยกพิจารณาได้ 2 ลักษณะคือ คุณภาพเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Quality) เป็นคุณภาพที่อยู่กับความชอบของตนหรืออาจเรียกอีกอย่างว่า คุณภาพตามทัศนะของบุคคล และอีกลักษณะหนึ่งคือ คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือเรียกอีกอย่างว่าคุณภาพเชิงสัมพัทธ์ (Relative Quality) จากแนวคิดดังกล่าวนี้ อาจเป็นเหตุผลสนับสนุนให้คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับมาก แต่จากผลการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพนักเรียนด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาเป็นคุณภาพนักเรียนด้านล้าหน้าความคิด มีระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.81$) คุณภาพนักเรียนด้านผลิตรายงานอย่างสร้างสรรค์ มีระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาเป็นคุณภาพนักเรียนด้านสื่อสาร ได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีระดับคุณภาพมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาเป็นคุณภาพนักเรียนด้านความเป็นเลิศวิชาการ มีระดับคุณภาพปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.49$) และคุณภาพนักเรียนในภาพรวมมีระดับคุณภาพมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.73$)

ผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร ปัจจัยคุณภาพครู ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพ และปัจจัยโรงเรียนคุณภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกปัจจัย รวมทั้งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร ปัจจัยคุณภาพครู ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพ และปัจจัยโรงเรียนคุณภาพ ร่วมกันส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล

ระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ พบว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548 : 3) และ Zaccaro and Banks (2004) Dennis and Bocarnea (2005) ศึกษาการแสดงออกของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ไว้ว่าจะต้องมี 1) การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulating) 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (articulating) และ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ (Implementing) Hallinger & Murphy (1985, อ้างถึงใน สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์, 2548) ภาวะผู้นำทางวิชาการต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนด้านคุณภาพครู วรวัชช วัฒนภักดี (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และตามรายมาตรฐาน สุวิธา ฤกษ์เกษม และคณะ (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2551 พบว่า ครูปฏิบัติงานตามมาตรฐานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ไศภักดิ์ เพ็ชรจรัส (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนเขตชายแดนไทย - กัมพูชา เกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน ปัจจัยด้านนักเรียน ห้องเรียน และโรงเรียน และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับดี แต่มีความฉลาดทางด้านอารมณ์น้อย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนด้านนักเรียน ได้แก่ ภาษาท้องถิ่น รายได้ผู้ปกครองด้านห้องเรียน ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจในการทำงาน และการมีส่วนร่วมของครู ด้านโรงเรียน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา บทบาทผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศองค์การ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา และสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553) ได้กำหนดปัจจัยพื้นฐาน

โรงเรียนมาตรฐานสากล ในด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล วัสดุอุปกรณ์สำนักงานที่มีระบบในการอำนวยความสะดวก ในการบริหารจัดการ มีสื่อเทคโนโลยีในการสื่อสาร ที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพ และการจัดการศึกษาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ปัจจัยคุณภาพผู้บริหารด้านภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำทางวิชาการ แรงจูงใจ การสื่อสาร และการเป็นแบบอย่างที่ดี ปัจจัยคุณภาพครูด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และเครือข่ายร่วมพัฒนา ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป และปัจจัยโรงเรียนคุณภาพ ด้านปัจจัยพื้นฐานโรงเรียน และการพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัยข้อที่ 3 ที่พบว่า โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความกลมกลืนและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยคุณภาพผู้บริหารส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนโดยผ่านคุณภาพครู คุณภาพระบบการบริหาร และโรงเรียนคุณภาพ ปัจจัยคุณภาพครูส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียนและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านคุณภาพระบบการบริหาร และโรงเรียนคุณภาพ ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพส่งผลทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนโดยผ่านโรงเรียนคุณภาพ และปัจจัยโรงเรียนคุณภาพส่งผลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ลักษณะของผู้บริหาร 2) ลักษณะของครู/อาจารย์ 3) กระบวนการบริหารของผู้บริหาร 4) กระบวนการของครูและอาจารย์ ประเด็นเหล่านี้จึงน่าจะเป็นเหตุผลให้ปัจจัยคุณภาพผู้บริหาร ปัจจัยคุณภาพครู ปัจจัยการบริหารระบบคุณภาพ และปัจจัย

โรงเรียนคุณภาพ มีค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขตทุกเขตทั่วประเทศ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลในการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร ครู กระบวนการบริหาร และโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลทุกระดับ ให้มีคุณภาพ

ทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับได้แก่ ความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา ล้ำหน้าความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ให้มีความพร้อมมากขึ้นในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนากับสถานศึกษาอื่นๆ ในเขตพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่ เพื่อได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักในความสำคัญของคุณภาพนักเรียน และรับผิดชอบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย แสดงบทบาทที่ถูกต้องเหมาะสมในการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **สภาพการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- จิตมา วรธรศรี. (2550). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). **ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมาน อัครภูมิ. (2551). **การบริหารการศึกษามัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 4 อุบลราชธานี : อุบลกิจอพอเซตการพิมพ์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็คดูเคชั่น.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2544). **การวิจัยองค์การ**. เอกสารประกอบการบรรยายการพัฒนาองค์การ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2552. **คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการภาพรวมระบบบริหารผลงานและระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ**. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.สิฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). **คู่มือแนวทางดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Dennis, R. S., and Bocarnea, M. (2005). Development of the servant leadership Assessment instrument. **Leadership & Organization Development Journal**, 26(8), 600-615.
- Evans, J. R. and Dean, J.W. (2003). **Total Quality : Management, Organization and Strategy**. 3rd ed. Cincinnati. OH : South – Western.

- Thompson, Scott. (2005). **Getting real about Visionary Leadership**. Retrieved on May 1, 2010, from <http://www.newhorizons.org/trans/Thompson.htm>
- Yukl, G. (2002). **Leadership in Organization**. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Zaccaro, S. J., and Banks, D. (2004). Leader visioning and adaptability: Bridging the Gap Between research and practice on developing the ability to manage Change. **Human Resource Management**, 43(4), 367-380.